

ساختمانهای آرشیوی در دنیا

بهناز زرین کلک

ایجاد و ساخت ساختمانهای آرشیوی، مطابق با استانداردهای جهانی، از فعالیتهای مهم مراکزی است که به منظور حفاظت فیزیکی از اسناد و مدارک تاریخی و نیز فراهم آوردن امکانات و تسهیلات مناسب برای کاربران انجام می‌پذیرد. لذا استفاده از طرحهای ساختمانی سازگار با نوع فعالیتهای آرشیو، استفاده از مصالح ساختمانی متناسب، گردآوری تجهیزات اعم از سامانه‌های حفاظتی پیشرفته، دستگاههای الکترونیکی کنترل دما و رطوبت، طراحی شبکه‌های سرویس دهی، ایجاد فضاهای مناسب جهت کاربران و به طور کلی استفاده از تمام ساختارهای فیزیکی مؤثر در حفظ و نگهداری اسناد با توجه به شرایط اقلیمی و نیز سرویس دهی مطلوب، یکی از دغدغه‌های جدی و درخور توجه مراکز آرشیوی است. از این روی بسیاری از کشورهای پیشرفته، سعی وافر دارند تا مطابق با استانداردهای تعریف شده جهانی آرشیو، به بازسازی، ساخت و تجهیز آرشیوهای ملی و منطقه‌ای خود پردازند. به همین سبب بسیاری از کشورهای جهان با سرمایه‌گذاری قابل توجه، سعی در اجرای طرحهای خود نموده‌اند. از جمله کشورهایی که به این کار اقدام کرده‌اند، استرالیا، انگلستان و سوئیس می‌باشند. به نحوی که کمیته تجهیزات و ساختمانهای آرشیوی (۱)، ساختمانهای آرشیوی این سه کشور را به عنوان نمونه ساختمانهای آرشیوی قابل مطالعه در سایت آرشیو جهانی (ICA) قرار داده است. چیزی که در هر سه مرکز مشاهده می‌شود، رعایت دقیق نکات ایمنی و حفاظتی مطابق با استانداردهای توصیه شده آرشیو جهانی است.

استرالیا

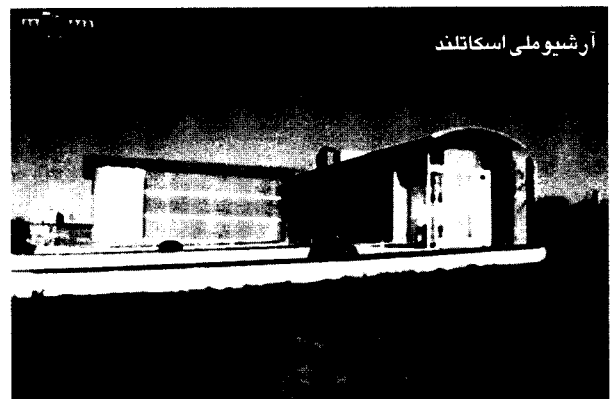
از کشور استرالیا، دو ساختمان آرشیو ملی استرالیا (۲) در ایالت ویکتوریا و آرشیو ایالتی کوینزلند (۳) مورد بررسی قرار گرفته‌اند. آرشیو ملی استرالیا، ساختمانی است با طراحی هدفمند که قسمت اداری و مخازن را در خود جای داده است و دارای سه طبقه با سازه فولادی-بتونی می‌باشد که در سال ۱۹۹۳ ساخته و در سال ۱۹۹۴ به بهره‌برداری رسید. شبکه‌های رایانه‌ای، تنظیمات کنترل دما و رطوبت را بر عهده دارند و به طور خودکار درجه حرارت برای مخازن اسناد کاغذی ۲۰ درجه سلسیوس و برای نوارهای مغناطیسی ۱۰ درجه سلسیوس تنظیم می‌گردد. تجهیزات آتش نشانی، از جدیدترین زنگ اخبارهای دود (WESDA)، زنگ اخبار اضطراری، دستگاه شبکه‌ای داخلی (EWIS)، شبکه لوله کشی خشک و تر، دیتکتورهای دودی و حرارتی، شیرهای آتش نشانی، شلنگهای گردان و کپسولهای آتش خاموش کن تشکیل شده است. سامانه حفاظتی ساختمان، بسیار منسجم و یکپارچه است و مجموعه ساختمان در ساعات غیر فعال، تحت نظارت مرکز کنترل قرار دارد.

طول قفسه‌های موجود در آن ۵۴/۸ کیلومتر، وسعت قسمت اداری ۷۰۰ مترمربع و وسعت قسمت مربوط به مخازن ۴۴۰۷ مترمربع است. در مجموع، ساختمان آرشیو ملی استرالیا با فضاهای سبز، فضاهای معمولی مورد استفاده و محوطه‌های عمومی، ۵۹۶۹ مترمربع است. هزینه تمام شده این پروژه نیز بالغ بر ۱۱ میلیون دلار استرالیا بوده است.

آرشیو ایالتی کوینزلند واقع در استرالیا، در ژانویه سال ۱۹۹۳ افتتاح شد. این آرشیو، در سه طبقه با مخازنی به وسعت ۶۵۷۹ مترمربع و قسمت اداری با وسعت ۲۹۶۹ مترمربع و فضاهای عمومی به وسعت ۸۷۶ مترمربع احداث گردید. در اتاق مطالعه ۶۴ محل برای مطالعه با ۹ رایانه، ۵ دستگاه میکرو فیش خوان، ۱۱ دستگاه میکرو فیلم خوان با چاپگر، و ۲ دستگاه میکرو فیلم خوان دستی تعبیه شده است.

ساختمان کیو
(Kew)

آرشیو ملی اسکاتلند

آرشیو ایالتی کوینزلند استرالیا

است. قسمت اداری در طبقه همکف ۶۵۱ متر مربع، در طبقه اول ۴۷۹ متر مربع و قسمت اطلاعات و تسهیلات عمومی ۲۵۰ متر مربع است. کل محوطه، ۷۸۲ هکتار می باشد.

در مخازن از قفسه های متحرک و ثابت استفاده شده است و طول قفسه های اسناد، حدوداً به ۴۳ کیلو متر می رسد.

سوئیس

آرشیو ایالتی لوزرن، (۹) ساختمان جدیدی است که دارای سه قسمت کاملاً مجزا از هم می باشد:

- ۱- بخش مخازن در ضلع راست؛
 - ۲- بخش میانه شامل دفتر، محل کار، قرائتخانه و کتابخانه؛
 - ۳- بخش پیشین شامل ورودی، اتاق انتظار و اتاق کنفرانس.
- این طراحی، به لحاظ ارتباط و کنترل بهتر بین بخشهای مختلف انجام گرفته است. این تفکیک، امکان کنترل بیش تر پیشامدهائی مثل آتش سوزی، دزدی و آبگرفتگی را فراهم می سازد.

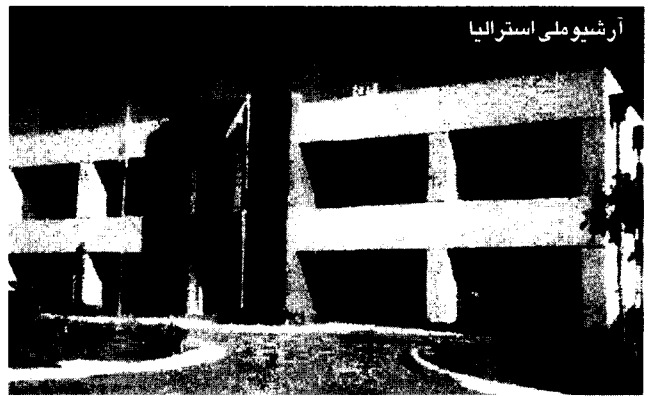
هزینه این پروژه، ۲۹ میلیون فرانک سوئیس بوده است. مساحت مخازن ۳۰۵۰ متر مربع، مساحت دفاتر اداری ۳۶۰ متر مربع و تسهیلات عمومی را ۱۰۱۰ متر مربع پیش بینی کرده اند. در اتاق مطالعه، ۴۵ مکان در نظر گرفته شده که شامل ۲۲ دستگاه میکرو فیلم خوان، ۶ دستگاه میکرو فیلم خوان با چاپگر و ۱۷ مکان مطالعه می باشد. طول قفسه های متحرک مخازن، حدوداً ۳۰ کیلو متر برآورد شده است.

کتابنامه:

- Bulletin (۱۹۹۸-۱) No ۴۸.
- Web sit- ICA - download Center - Building case studies (WWW.ica.org)

پی نوشتها:

- ۱- ICA / CBQ Committee on Archival Building and Equipment.
- ۲- National Archives of Australia.
- ۳- Queensland State Archives.
- ۴- Kew.
- ۵- Public Record Office.
- ۶- National Archives of Scotland.
- ۷- Edinburgh.
- ۸- British Standard.
- ۹- Luzern.

آرشیو ملی استرالیا

طول قفسه های اسناد کاغذی ۴۳۵۹۶ متر، میکرو فیلم ۳۱۵۰ متر و طول قفسه های فیلم ۸۲ متر برآورد شده است. ساعات کار این مرکز اسنادی، از دوشنبه تا جمعه همه روزه از ساعت ۹ صبح تا ۴/۳۰ بعد از ظهر است و گاهی شنبه ها نیز با اعلام قبلی در سایت خبری آرشیو، در ساعات معینی برای استفاده عموم دایر است. این طرح، ۲۵ میلیون دلار استرالیا جهت ساختمان و ۲/۵ میلیون دلار استرالیا بابت تجهیزات هزینه برده است.

انگلستان

از کشور انگلستان دو ساختمان آرشیوی مورد مطالعه قرار گرفته است. یک ساختمان نو بنیاد به نام کیو (۴) که به صورت ضمیمه در ادامه ساختمان قدیم پی. آر. ا (۵) ساخته شده است و دیگری آرشیو ملی اسکاتلند (۶) که در ادینبورگ (۷) واقع می باشد.

ساختمان کیو، در سال ۱۹۹۶ در لندن به بهره برداری رسید. این مرکز، دارای مخازنی با وسعت ۱۲۱۵۳ متر مربع و قسمت اداری به مساحت ۴۰۰۱ متر مربع است. البته اتاقهای مطالعه به وسعت ۴۰۲۲ متر مربع، غذاخوری به مساحت ۳۱۲ متر مربع و مرکز فروش به مساحت ۷۱ متر مربع در ساختمان قدیم مستقر می باشد. فناوری به کار رفته در تجهیزات حفاظتی و کنترلی، بسیار پیشرفته و مطابق با استانداردهای بالای آرشیوی است. هزینه تمام شده در این پروژه، بالغ بر ۶۲۷ میلیون پوند انگلیس بوده است.

آرشیو ملی اسکاتلند، ساختمانی تازه ساز دارد که در سال ۱۹۹۴ به بهره برداری رسید. در ساخت مخازن آن، از عایقهای حرارتی بسیار مقاوم استفاده شده است. ساختار آتشپاد (ضد آتش) مخازن در حفظ و کنترل سطح دما، رطوبت مناسب و محیط پایدار داخلی، رکن اساسی دارد. دیوار خارجی نیز در برابر نفوذ هوای بیرون، نارسانا و نفوذ ناپذیر شده است.

سقف، از استیل یکپارچه و بسیار مقاوم با محافظهای قوی ساخته شده است. استانداردهای رعایت شده در تجهیزات کنترلی - حفاظتی، مطابق با استانداردهای انگلیسی (۸) می باشد. قسمت وسیعی از نمای شیشه ای شمال ساختمان به طور طبیعی دفاتر اداری، اتاقهای تفکیک اسناد، مرمت و صحافی را روشن می سازد. تجهیزات مکانیکی و الکترونیکی داخل ساختمان شامل دستگاه اعلان حریق بسیار پیشرفته، دستگاه حفاظت و کنترل بسیار حساس، دستگاه آبیاس سه ضربه ای بسیار منسجم می باشد. تمام سیاست طرح بر این مقصود بوده تا از بالاترین استانداردهای آرشیوی، با بالاترین کارائی و حداقل هزینه استفاده شود. هزینه ای که برای اجرای این پروژه صرف شده، بالغ بر ۱۰۷۶ میلیون پوند انگلیس بوده است.

مساحت مفید مخازن ۵۲۱۷ متر مربع، مساحت ۱۹ اتاق کنترل آتش ۵۲۰ متر مربع